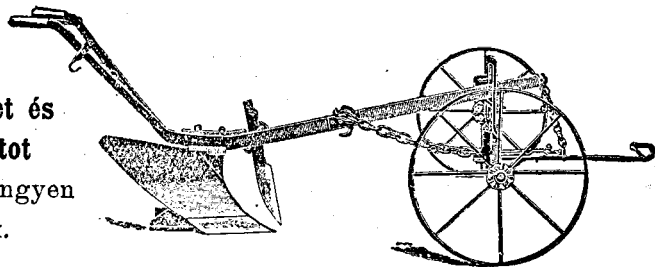


ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
áránlatot
készséggel ingyen
küldök.



Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

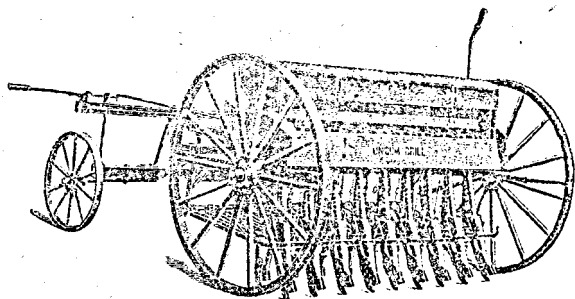
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:



Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám.
által a legújabb árak mellett ajánlatotok!

Szomobill és gőzcseplőgép-készletek 21/2 egész 12 lóerőig,
Balmakasalódk, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosszák,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb servelőgépek. Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológék, darálódk,
őrli-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2. és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Páris 1900. világiállítás: „GRAND PRIX.“

**KWIZDA-féle
restitutions fluid**
cs. és kir. szab. mosóvíz
lovak részére.
— Egy liter K. 2'80. —

40 év óta az udvari istállóban a katonai és polgári nagyobb istállóban használatban, nagyobb megerősítés előtt és után erősítőül, inak merevése ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.
Pneumatic. bokavédő szallagléppárnával. Bokavédő szalagok

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állittatik elő és pedig a bal és jobb lábára.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek körülete
20-22 cm. megfelel az 1. sz. | 24-27 cm. megfelel a 3. sz.
22-24 cm. | 2. sz. | 27-30 cm. | a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként	Fekete, barna v. fehérszín.
1. sz. K. 5'50. 2. sz. K. 5'90.	1. sz. K. 5'90 2. sz. K. 6'40.
3. sz. K. 6'40. 4. sz. K. 7'30.	3. sz. K. 6'80. 4. sz. K. 7'70.

Főraktár: 1291. I.
Kwizda János Ferencz cs. és kir. osztr., magy. kir., román.
kir. és bolgár fejedelmi udv. szállító
kerületi gyógyszerész, Korneuburg. bei WIEN.

ELSINGER M. J. ÉS FIA!
BUDAPEST,
IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 3.

ALAPITVA 1831. Sürgönycim: „ELSINGER BPEST, DEÁK-UTCA“ 46 KITÜNTETÉS

**VIZMÉNTEK
PONYVÁK**

ELISMERT KITÜNŐ MINŐSÉGBEN.

KAZAL, GÉP, KOCSI, MAGGYÜJTŐ- ÉS REPCE-PONYVÁK
ZSAKOK Tarpulín, Rovátkás Drill, Váson-könder varrással és varras nőkök.
LEGOLCSÓBB MEGBIZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMÉNTEK BATRAK, EBŐKÖPENYEK, VIHARGALLÉROK

MIKROSOL a legjobb és leghatásosabb szer

fagomba, falmállás,

nyálka és penészgomba,

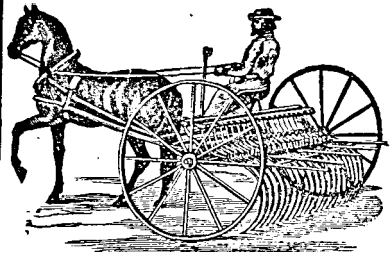
valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen. Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalomak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.



Czukorrépa-, kukoricza- és burgonyamivelésre szolgáló **kézi- és fogatos kapáló és töl-tőgető eszközök**, amerikai **aczelgereblyék**, **Hollingsworth-lógereblyék** elismert gondos kivitelben kaphatók:

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában **MOSONBAN**

Alakult 1856-ban.

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

Alakult 1856-ban.

Szintúgy Fűkaszalógépek, kézi- és járgány-cséplőgépek, gabonatisztító és osztályozó rosták, konkolyválasztó gépek.

Bevált, hírneves „**MOSONI DRILL**” tolókerekes sorvetőgépek stb.

1333

Megjelent! · Megjelent!

Az egész continensen nagy szenzációt keltett felolvasás szövege, amelyet **Hairie Ben-Aiad** hercegnő Budapesten az Uránia színházban tartott: „**A török nő élete a társaságban és a háremben**” címen.

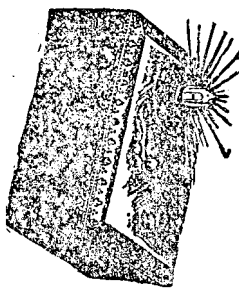
A szép hercegnő saját tapasztalataiból, oly képét adja ezen, európai szem előtt tilos dolognak, hogy úgy a felolvasása, melyet Bécsben a censura éle miatt egyes részében törölt, mint a könyv is, a melyet teljesen, a törlések nélkül adtam ki, bizonyára a kellő számú olvasóra fog találni.

A könyv ugyancsak német nyelven is kapható. Ára mindegyiknek 1.20—1.30 kor. ellenében franco expediálom.

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében **BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.**

1251



Figyelem!

Árjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

Villamos kézi- és zseblámpák fényszóróval

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-birtokosok, gyógyszerészek, droguisták, bányák, lelkészek, vidéki orvosok, utazók és skikorcsolyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriákkal két-tíz órai égőképességgel.

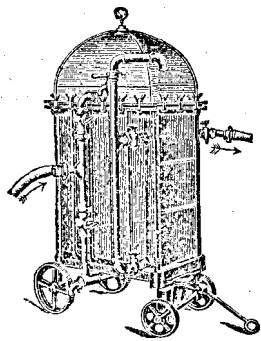
Telefonok, távirókészülékek, izzólámpák, indukciós apparátusok, világító elemek.

Neumann József Vilmos

elektrotechnikus

1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félémelet 12.



Seitz-féle asbesth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle motor-szivattyuk,

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

szállít próbára:

SEITZ THEO,

BÉCS I., Wollzeile 16.

pinczegazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula

első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, egymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítéseit és díszkapuit,

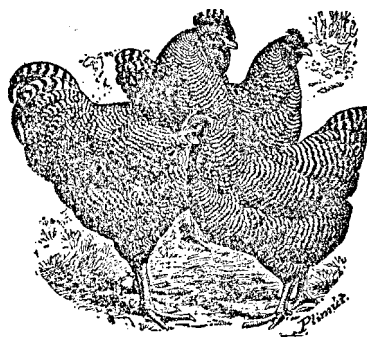
továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

KONKOLYI ISTVÁN 1927
mérnök

fajtyúk-tenyészdéje

Krompach-vasgyár. (Szepes megye.)

Angol, telivér, elsőrendű fajtyúk-törzseimnek költőtojásai: kendermagos plimut, fekete langán, sárga orpington 80 f., májusban 60 fillér, fogolyszínű olasz 40 fill., illetve 30 fill. darabonként. — Rázásmentes, patens csomagolás 1 kor., postadíj 1 kor. Törött és terméketlen tojások ingyen kicseréltetnek. Csirkék hat hetes korban márciusi kelésű 4, áprilisi 3-50, májusi 3 kor. darabonként. — Árjegyzék, csapda-fészek, szétszedhető ol, olcsó mesterséges csirke-nevelő, aprócsirke szállító-doboz, sodronyhálóról stb. ingyen. — Kérdezősküldésekre válaszbélyeg kéretik.



A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „**Kalmár**”-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Szíveskedjen **az** vagyongyűjtés céljából **ez** ezen kiváló magyargyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:



Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, **Kódmezővásárhelyről**, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A mezőgazdasági kereskedelmi ösmeretek fontosságáról.	321
A szőlőt veszélyeztető kalapogombák. <i>Barna Balázs.</i>	322
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállattírállítás tanulságai. XXXIV.	323
A szesz a háború szolgálatában. <i>Dr. D. H. G.</i>	324
Hogyan védekezzünk a torgomba ellen?	324
Hísebb szakközlemények	325
Vegyes közlemények.	
Gazdatisztek figyelmébe.	325

Hirdetések

Ajánlok:

muhamagot,
tarlórépamagot,
csibehurt,
paprikakölest,
pohánkát,
mustármagot.

Veszek:

biborheremagot és
tavaszi repcét

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII. ROTTENBILLER-U. 33.

A mezőgazdasági kereskedelmi ösmeretek fontosságáról.

A boroszlói egyetemen a sziléziai mezőgazdasági kamara gyakorlati gazdák részére előadás-sorozatot rendezett, melyen *dr. Riensfeld* a mezőgazdasági kereskedelmi ismerettanról tartott előadást. Oly érdekesnek és új gondolatokat keltőnek tartjuk ezen előadást, hogy az alábbiakban annak tartalmát közölni érdekesnek tartjuk.

A mezőgazdasági kereskedelmi ismerettan aránylag még új, részleteiben még ki nem épített tudományág és mindazon tudnivalóknak összessége, melyekkel a gazdának manapság a kereskedelemről és annak szokásairól birnia kell. Mert a gazda és kereskedő közti kereskedelmi kapcsolat az utóbbi időben oly srossá vált, hogy az előbbi részére sürgősen szükséges a kereskedelmi praxissal megbarátkozni. Ha nem is lehet tagadni, hogy a mezőgazdaság még ma is az állam fundamentuma, mert hiszen földadata ma is, hogy az emberi szükséglet kielégítésére növényi és állati termékeket állítson elő, mégis a többi nagy foglalkozási ághoz, különösen a kereskedelemhez való viszonya jelentékenyen megváltozott. A mezőgazdasági üzem feltételei és tényezői nem olyanok már, mint régebben voltak; a mezőgazdasági üzemeknek azon izoláltsága, hogy minden gazdaság terményeinek legnagyobb részét maga használta el, megszűnt. A naturalisztikus gazdálkodási rendszerből kapitalisztikus lett, amely arra kényszeríti a gazdát, hogy ne annyira saját üzemének, hanem a piacnak termeljen és termelőeszközének nagy részét, melyet régebben saját gazdasága adott, a piacról szerezze be.

A mezőgazdaságra nézve óriási fontosságú volt ez az átalakulási folyamat. Csak úgy vált lehetségessé a mezőgazdasági üzemnek olyan hatalmas technikai fejlődése, amelyet a múlt század utolsó éveiben láttunk; mert csak azáltal, hogy bizonyos termelő eszközöket a piacról és nem saját üzeméből szerzett be a gazda, lehetett a gazdaságokhoz új, előnyösen fölhasználható nyersanyagokat vinni és az eddigieknél jobb termelési tényezőket rendelkezésére állítani. Azután a közlekedési útnak és eszközöknek példátlan kifejlődése, illetőleg javulása, — ami mindenestre a külföld versenyét is nagyon érezhetővé tette — az egyes gazdaságok részére új eladási piacokat nyitott meg és némely terménynek csak így vált lehetővé nyereséges eladása. Mig régebben a gazdaság termékeit a közvetlen környéken direkt a fogyasztónak kellett eladni és így a távolabb eső vidékek esetleges magasabb árai nem igen érvényesülhettek, addig most a gazda termékeinek eladásánál sokkal szabadabban

mozoghat. Ezzel egyidejűleg a gazda termékeinek állandó vásárlója a fogyasztó helyett a kereskedő lett, aki a termelés és fogyasztás kiegyenlítőjévé vált, miáltal az árak általában bár csökkentek, de a korábbiaknál állandóbbakká lettek.

Azonban az eladási alkalmak megsokszorozódásánál is sokoldalúbb alakot öltött a gazda és kereskedő összeköttetése az üzem folytatásához szükséges eszközök beszerzését illetően. Mezőgazdasági gépeknek és szerszámoknak, a mai intenzív gazdaságban szükséges trágya- és takarmányszereknek vásárlása a fontos és benső érintkezési pontokat megsokszorozta és évenként tömérdek millió forgalmat csinált. A mezőgazdaság és kereskedelem közti ezen viszony oly erős hatással volt a mezőgazdasági üzemmódra, hogy a nagy s intenzív gazdaságok a kereskedelmi szervezetet és vezetést nem is nélkülözhetik és a gazda ilyen organizáció mellett a jogfölfogásban már szinte a kereskedőosztályhoz tartozónak tekintik.

És ha már az egyes, nagyobb gazdaság élén álló gazdára nézve elengedhetetlen szükség, hogy a kereskedelmi tudomány főbb részeit elsajátítsa, még inkább szükséges ez az olyan gazdaságnál, amely mellékiparágakkal van összekötve, vagy ahol a gazda társas vállalatokban részes; tehát ott, ahol például tejszövetkezet, főzde, cukorgyár, keményítőgyár van. Mert ilyen vállalatok a törvény szerint kereskedelmi vállalatoknak tekintenek. A mind jobban fejlődő szövetkezeti ügy is egyre fokozottabb mértékben teszi szükségessé a gazda kereskedelmi képzettségét; mert mind az a sok szövetkezet, mely a közvetítő kereskedelem kiküszöbölése, vagyis annak helyettesítése folytán a mezőgazdasági szükségletet bevásárlásával foglalkozik, ezzel a feladattal a kereskedő működését veszi át és teljesen kereskedelmi tevékenységet fejt ki, határozott kereskedelmi jelleget hozva ezáltal a mezőgazdaságba. Hogy ehhez mennyire szükségesek a kellő kereskedelemtechnikai ösmeretek, azt mutatják a mezőgazdasági szövetkezetek fejlődési idejében jeletkezett gyakori kudarcok, melyeknek oka csaknem kizárólag az volt, hogy ezen szövetkezetek munkásságukban kevésbé alkalmazkodtak a praktikus kereskedelemhez és vezetéstük kevésbé volt kereskedelmi tudásra és szokásösmeretre bázisra.

Azt látjuk, hogy a mezőgazdasági üzem mindjobban átszövődik a kereskedelmi elemmel s ez az olyan gazdát, ki a kor színvonalán akar maradni, rászoritja arra, hogy a kereskedelmi viszonyoknak bizonyos mértékű ösmeretét elsajátítsa és a kereskedői gyakorlatban beható iskolázottságban részesüljön. A gazdának a kereskedői életbe és működésbe való ezen bevezetését a mezőgazdasági-kereskedelmi

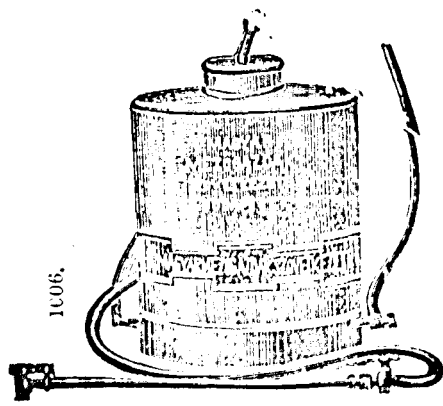
Rézgálic, sublimált kénpor, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések és ojtógummi-szalagok beszerzése végett forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ

BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZÁM / / / / / / / /

hol a szövetkezet cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű, hazai gyártmányú permetező is beszerezhető.

Ara cégdugattyú tárcsatokkal 34 kor., B. jegyű öntött vasdugattyú tárcsatokkal 28 kor.



ösmeretek tanának kell eszközölnie. Ennek tartalma éppen olyan sokoldalú, mint amilyen sok a gazda és kereskedő közti érintkezési pont. Főll kell világosítani a gazdát arról, nem ajánlatos-e, ha a kereskedői lajstromba fölvételi magát és az ezzel járó kötelezettségekkel szemben annak előnyeit is megszerezze. De a kereskedelmi ösmeretek tanának a különféle kereskedelmi szokásokkal és szakkifejezésekkel, kereskedelmi iratok fogalmazásával és megértésével kell a gazdát megösmertetnie, továbbá a főbb kereskedelmi üzleteket kell megmagyaráznia. Végül a jogi viszonyokat és a kereskedelmi vállalkozásokban való részvétel értékét kell a gazda szeme elé állítani és a gazdát a kereskedelmi forgalom nyilvános intézményeinek — vasúti és hajófuvarok, piaci és tőzsde-intézmény, hitelintézetek és bankok — tudni valóira kioktassa és ezáltal megadja neki azt a lehetőséget, hogy az áru- és pénzforgalom előnyeit a legcélszerűbben fölhasználja.

És mindez nemcsak praktikus haszonnal jár, ami nyilvánvaló, hanem azzal az ideális haszonnal is, hogy a gazdát közelebb hozva a kereskedőhöz, ami mindenestre mindkét osztályra nézve kívánatos. Mert be kell ösmerni azt, hogy a gazdakörökből még sok előítélletes vélemény és sok téves fogalom tapad a kereskedői tevékenységhez, a kereskedelem szervezeteihez és intézményeihez, míg ha a tudás ezeket a térrétegeket megvilágítja, a gazda és kereskedő osztály közt levő gazdasági és politikai ellentéteket meghűlnék és ezen két fontos osztály harmonikus együttműködése az államnak is nagy hasznára válnék.

A szőlőt veszélyeztető kalapgombák.

„... Szőlőmben már a múlt évben észleltem, hogy egyes tőkék, — rendszeren föltonként — visszaesnek, gyöngye, csenevész hajtásokat hoznak. Minden jel arra vall, hogy a filloxa támadta meg. A mellékelt gyökereken én ugyan nem találtam mást, mint sűrű penészt s a tőkék tövében a beküldött gombákat. Nem hiszem, hogy ezek volnának a baj előidézői, valószínűleg a már pusztuló tőkéken telepedtek meg. Kérem tudatni velem a baj okát s a védekezési módot ...

K. S.

Mivel e levél írója az »Erdélyi Gazda« egyik előfizetője s a dolog közérdekű a szokásos egyszerű levélbeni válasz helyett, egy kissé bővebben itt foglalkozom e dologgal.

Az a mérhetetlen csapás, mely a filloxa vész alkalmával elvonult az ország felett, egy csupánra ütve ki milliók kezéből a megélhetés mindennapi kenyerét; a rekonstrukció óriási kiadása magyarázzák a gazda félelmét minden olyan dologgal szemben, a hol szőlőjének veszedelméről van szó. A rügyfakadástól a szüretelésig aggodó gondoskodással figyeli a féltett ültetvényt s minden a rendestől eltérő jel félelemmel tölti el, mint beteg gyermeket dédelgeti. Könnyen érthető ez! Nincs egyetlen műveleti növényünk sem, a melyhez olyan testtel-lekkel ragaszkodna a magyar gazda, mint a szőlőjéhez.

Ezért képes elhanyagolni más munkáját s ha fáradalmait pihenni akarja, a szőlőbe megy csendes megelégedéssel vizsgálva sorra a jóismerős tőkét. Itt egy szükségtelen hajtást tölvit el; amott felszabadítja a duzzadó fűrtöt,

melyet a kötés a vesszők közé szoritott; majd görnyedezve kutatja a rovar, a melyik egyik kedvencének levein barázdákat rágott s ha sikerül elcsipni, végtelen lelki gyönyörűséggel semmisíti meg. Tesz-vesz megállás nélkül s észre sem veszi, milyen fáradságos munkát végez.

A hatalmasan fejlődött tőkék között egykettő satnyul, hajtásai vékonyak, a levelek sárgák, betegek. Aggódva kutatja a baj okát, már nem látja a többit, csak a veszendőt. Ha a baj terjed, vele együtt nő a lehangoltság s nincs nyugalma addig, míg segíteni nem tud.

Sajnos számtalan veszedelem fenyegeti a szőlőt az egész tenyészidő alatt s folytonosan résen kell lennünk, küzdve a jóformán láthatatlan ellenségekkel, hogy megmenthessük munkánk gyümölcsét.

Az általánosan ismert betegségek között igen gyakran akadunk olyanra, ahol szakemberek segítségére van szükségünk, hogy a baj okát kideríthessük, mert a gyakorlati gazda nem ismeri fel a tényleges okot s még ha feltűnő is az elváltozás, nem annak tulajdonítja.

Hasonló a fenti eset is. *Egyáltalán szó sincsen filloxeráról, a pusztulás okai a kalapgombák.*

A gyakorlati életben a kalapgombák által előidéztet megbetegedéseket általánosan »gyökérgombák«-nek nevezik.

Előidéző okai a következő gombák:

1. *Dematophora necatrix*. Hartig.
2. *Dematophora glomerata*. Viala.
3. *Fibrillaria xylothrica*. Persoon.
4. *Roesleria hypogaea*. Thümen és Passerini.
5. *Agaricus mellus*. Linné.

A fenti gombafélék egymástól igen eltérnek fejlődés tekintetében, úgy, hogy a gazda nem tudja meghatározni, melyik a tulajdonképpeni kártevő. De erre sincsen is szükség, elég ha annyit konstatal, hogy a tőkék pusztulását »gyökérgombák« okozza. Az alábbiakban az általános jelek ismertetésére fektetem a főszólyt, mivel az érdeklődőknek e dologgal foglalkozó állami intézményeink (Növényélet- és kertani állomás Magyar-Ovár. SzőlészetiKisérleti állomás Budapest) adott esetben díjmentesen és készséggel adják meg a részletes felvilágosítást.

A gyökérgombák főképpen kötött, nedves talaju szőlőkben fordul elő, különösen ha az dúsan volt istálló-trágyával trágyázva s az al-talajvíz magas állású. A lassan bomló trágya kitűnő talaj a gombák fejlődésére s itt elszaporodva átmennek a töke gyökereire s életmódjukat megváltoztatva (rendszen *saprofitap* olyan gombák, a melyek korhadó, tehát már nem élő szerves anyagokon élnek) *parazitává* lesznek (elő szerves anyagokon élősködő gombák.)

Rendszeren egy tőkéből indul ki a baj s lassan terjed tovább a szomszédos tőkékre s így az ültetvényben foltok támadnak, amelyek rendszeren kívül hasonló a filloxa által előidéztet foltokhoz. Kezdetben azt is hitték, hogy a filloxa teszi tönkre a tőkét, csak később derült ki ez igazi ok.

Az első évben a tőkék már gyöngye s elágazásra igen hajlandó hajtásokat hoznak s a levelek többé-kevésbé sárgás színűek, a rendszeren kívül kisebbek s deformáltak is. A beteg tőkéken rendszeren kívül sok gyökérgomba képződik, a melyek sűrűn veszik körül a tőkenyakat. Még

első évben van egy néhány csenevész fűrt, de ezek sem érnek meg rendszeren, míg a második évben már nem hoz termést.

Igen gyakran már az első évben tönkre megy a töke, (különösen a fiatalabb gyöngyebb tőkék) de rendszeren két-három, sőt öt-hat évig is elnyomoroghat, míg elpusztul. A mint látható, ezek a jelek is tőkéletesen a filloxerára vallanak s látva e jelenséget, önkéntelenül is a filloxerát tartjuk a baj okozójának.

Nagyon könnyen meggyőződhetünk arról, vajjon melyik kártevővel van dolgunk. A pusztulni kezdő foltok széléről egy tőkét felásunk, s megvizsgáljuk a gyökérzetet. Ha filloxera okozza a bajt, megtaláljuk a vékony gyökereken az általánosan ismert dudorodásokat (nodositás), amelyek vagy élénk fehéres sárga színűek, vagy ha már régiek, megbarnultak. Ugy itt, mint az idősebb, vastagabb gyökereken szabad szemmel is, de még inkább hözönséges kézi nagyítóüveggel, magát a filloxerát, rendszeren nagy mennyiségben. Fő az, hogy ne olyan tőkét ássunk ki, a melyik már teljesen tönkre ment, hanem a melyik most kezd megbetegedni.

Ha a fenti jeleket nem találtuk, akkor nagy valószínűség szerint, gyökérgombákkal van dolgunk.

A gyökérgomba nevű betegséget előidéző kalapgombák tulajdonképpeni testét a laikus nem ismeri. Az, amit a gomba testének tartanak, t. i. a kalap és tönk, nem az. A gomba teste végtelen finom, ezüstfehér vagy barna színű, rendkívül nagyszámú fonál (mycelium), mely elágazva behálózza az egész tenyészalajt. Ezek a fonalak behálózják a gyökerek külső felületét, sőt áttörve a kéregrézsen, szerte ágaznak a belső szövetekben is. A gomba ezzel a részével táplálkozik s felemészti azokat az anyagokat, a melyek a növény táplálására volnának szükségesek. Így lassanként a gazda-növény tönkre megy.

Később ezek a mycelium szálak egy kötegben egyesülve, külső bőrnemű burkot kapnak s alkotják az u. n. tönköt, a melyen a kalap ül. A tönk tehát nem egyéb, mint a termő test szára. A kalap alsó felületén (a lemezes gombáknál) vannak a sűgárszerűen elhelyezett lemezek, a melyeknek oldalain megfelelő képleteken fejlődnek a rendszeren ovális alakú, szabadszemmel nem látható spórák. Ezek megszámlálhatatlan mennyiségben hullanak a talaj felszínére s már a legelső eső a földbe mossa őket, ahol fejlődésnek indulva a fehér fonalas test, a mycelium képződik belőlük. (A likacs-gombáknál a kalap oldalain levő redőkben, likacsokban képződik a spóra, p. o. a vargányánál.)

A cikkem elején említett 5-féle gomba közül a fenti fejlődésmentnek megfelelő, a most szóban forgó gomba, melynek a magyar neve »*mészium galóca*«. A mellékelt képen egy e gomba által megtámadott szőlőtőkét mutatok be (természet után festve), amelyen igen jól látható a gomba fonalas teste, hálószerűen borítva be a töke nyak alatti vastag gyökérrészt. Lassan terjed át a fiatalabb gyökérrészekre (b), azokat is tönkre téve. A tőkenyagnál a gomba földfeletti részei, a tulajdonképpeni termő test látható (c). A töke idősebb részei már elpusztultak s az a kis rész, amelyik még él, satnya vékony hajtást hozott (d), ennek gyökerei is rövidesen áldozatul esnek a kártevőnek.

Maga a gomba igen gyakori s csaknem mindenütt megtaláljuk, ahol farások nedves

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-ter, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat fölmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

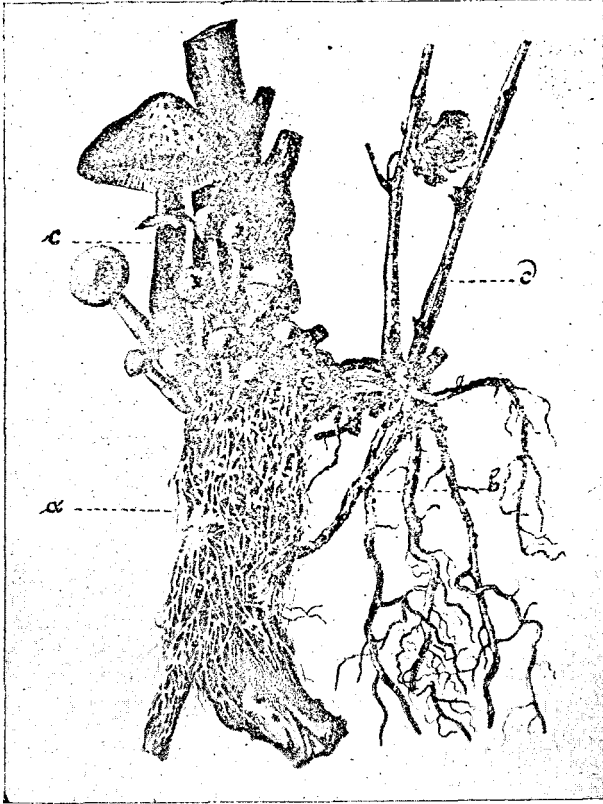
Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a botárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)



Mészszinű galóca. a) Pelyhes fonalak a gyökér felületén (mycelium) b) A mycelium áttérjedése a fiatalabb gyökerekre. c) A gomba termő teste (földfeletti rész). d) A pusztuló tőke elsatnyult hajtásai.

helyen vannak s rothadásnak indulnak. Így különösen gyakori hidak régi korhadt oszlopainak a tövében. De megtámadja a gyümölcs, különösen a fenyőfák gyökereit s e fák tövében.

A gomba tulajdonképpen kártétele abban áll, hogy a myceliumai behálózják a szőlő gyökereit s a kergén keresztül, különösen a háncs részben számtalan ágakra oszolva az ott keringő s a szőlőnövény testének felépítéséhez szükséges tápláló anyagokat a gomba veszi fel s használja el saját teste felépítéséhez. Természetesen így lassanként tönkre megy a tőke s mivel a talajban tovább haladó mycelium számlak a szomszédos tőkét egymásután támadják meg egy beteg tőkéről olajcsepphez hasonló módon terjed a baj, ebben is rendkívül hasonlítva a filloxera kártételéhez.

A tőkék egymástól távolsága nem akadály a továbbterjedésnek. A gomba mycelium egy beteg gyökérről táplálkozva, a talajban képes félméter távolságra is elmenni. Ha tegyük fel, uem találta meg a szomszéd tőke gyökereit, ami nem valószínű, mert már 4—5 éves ültetvényben a szomszédos tőkék elágazó gyökerei, meg az újabb ültetési módok mellett is érintkeznek, annál inkább a régi, aránylag sűrű tőkeültetés mellett, akkor a gyomok gyökerein is megél s így lassanként csak eljut a szomszédos tőkéig.

A baj terjesztésére szolgálnak a már fent említett spórák, amelyek a kalap lemezein fejlődve kihullanak s mivel rendkívül kicsinyek a szél és rovarok még messzebb eső helyekre is elhurcolhatják. Ezeket az eső a talajba mossa s ott csirázásnak indulnak s a belőlük fejlődött mycelium az ott talált vékonyabb gyökerekbe hatol.

Gyakran egyes beteg tőkék gyökerein két, háromféle gombát is találunk, amikor aztán nehéz eldönteni, hogy a pusztításban melyik viszi a vezérszerepet.

Bármelyik legyen is ott, az a gyakorlati gazdát nem érdekli, lényeges csak az, hogy gyökérgyomolva van, a mely ellen védekeznie kell.

Legjobb, ha erről szakember útján győződik meg olyanformán, hogy a gyomos folt

széléről egy tőkét vagy kettőt fölását, lehetőleg sok gyökérrel s ahogy a földből kikerültek a gyökerek (a kényelmesebb csomagolásra tekintettel, el lehet a gyökereket rövidebbre vágálni) nedves moha közé csomagolva a már említett szakintézetek valamelyikének beküldeni. Az aztán meghatározza mi a baj okozója s a szerint védekezünk. Szándékosan tettem feltűnővé fentebb e mondatot »ahogy a földből kikerültek a gyökerek«, mert rendszeren meg szokták mosni s szépen megtakarítva s alaposan kiszáradva érkeznek az ilyen szállítmányok meg s ezáltal a vizsgálat rendkívül meg van nehezítve, sőt igen sok esetben e miatt lehetetlen is.

Ami végül a védekezést illeti, sajnos még ez ideig az ajánlott gombaölő szerek egyike sem felelt meg. Mivel a gyökérgyomolás rendszeren nedves talaju szőlőkben lép fel, ha tehetjük csapoljuk le a nedvességet, amikor aztán megszűnik a baj. Ha ez nem lehetséges, akkor ezeken a foltokon a tőkét kiásuk s a karókkal együtt (a karó földben lévő részén is van gomba mycelium) elégetjük s e helyekre sem szőlőt sem gyümölcsfát nem ültetünk.

Más alkalmasabb védekezési módok ez időszert meg nem ismerünk.

Barna Balázs.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XXXIV.

A következő sorokban lovaink értékesítéséről kívánok még némelyeket elmondani; fel kell tehát ismételve említenem, hogy miután a tenyésztés keretében a következetesen megvalósítható célok helyett csak az esetlegességek dominálnak és a piac igényeit figyelemre méltatni nem törekszünk: lovainkkal nem tudunk hódítani, a biztos külföldi vevőket pedig teljességgel nem tudjuk ide szoktatni.

A kereslet hiánya és az árak nyomottsága tehát első sorban a tenyészirány hiányosságából ered; de van ennek még más lényeges oka is.

Ez az ok pedig az, hogy hazarészünk területén ma egyetlen olyan lóvásár sincsen, melyben a nagyobb vevők kellő számban találhatnának céljaiknak megfelelő anyagot.

Idegenek előtt bizonyára kissé különösnek tűnhetik fel, hogy egy ország részben, mely praedestinálva van a lótenyésztésre, s melynek lóanyagáról annyi szőpet és magasztalót irtak már, nincsen egyetlen lóvásár sem, ahol bár egyszer egy évben 20—30 darab kivitelre alkalmas lovat lehetne venni. Ha mi volnánk azok az idegenek, egyszerűen azt mondanánk az ilyen országrészre, hogy reclamba utazik, anélkül, hogy portékája volna, ami magyarul annyit tesz, hogy nagyzol, ágál, a megbízhatóság rovására. Ez az ítélet persze nem lenne igazságos, mert hát az tény, hogy ami lóanyagunk a maga egészében jó, részleteiben pedig kiváló, de valami átkos közönyösség miatt, vagy talán azon téves hiedelem alapján, hogy a „jó bornak nem kell cégér“ csak háztól adjuk el, jó részt apró kupeczeknek, akik kellő tiszteletben tartván a hagyományos szokásokat, még ma is szívesen házalnak. Hogy az értékesítésnek ez a módja az egészséges árképződést egyenesen lehetetlenné teszi, az magától érthető, de ha a háta mögő tekintünk ennek az ügynek és kissé közelebbről vizsgáljuk az okokat, melyek ezt a nyilvánvaló káros szokást létrehozták és fenntartják, el kell ismernünk, hogy kistenyészőinknél a

vagyoni helyzet, nagyobb tenyészőinknél pedig a forgatóke hiánya szülte azokat.

Már az előbb mondottakban említettem, hogy lóanyagunk nagyobb része a korai használat folytán elnyomorodik. Most hozzá teszem, hogy ez a korai használat nem csupán rossz szokásból ered, hanem sokszor a szükség kényszeríti rá a kistenyészőt, épp úgy, mint általában a kitartásnak és a tőke hiányának tudható be az, hogy 4—5 éves nyers ló alig kerül nálunk piacra. Tenyészőink egy része ugyan bátran kivonhatná magát ez alól a kényszer alkotta szokás alól, de hát nem teszi.

Egyszer pedig kezdődnie kell a jobb és egészségesebb irányzatnak ezen a téren is, mert ha a komlónak, a sörárpának, a tenyész-bikáknak és sok minden másnak megfelelő értékesítése végett szükségesnek és hasznosnak mutatkoznak a külön vásárok, úgy bizonyára szükséges és hasznos lenne az országgrész lófeleslegének értékesítésénél is. Győr, Somogy és Temesvármegyék, sőt más vidékek tenyésző közönsége is már rég belátták ennek szükséges és hasznos voltát, s habár áldozattal is, de karöltve a hatóságokkal, a gazdasági egyletekkel, megteremtették messze földön, sőt külföldön is híres lóvásárjaikat, melyek nyomán sok kisgazdához bejutott a jólét és általában fokozódott az értelem, ami a mezőgazdasági viszonyok előnyös alakulásának és kívánt fejlődésének alapfeltétele.

Ha tehát némi megerőltetéssel, avagy áldozattal járna is lovaink mai értékesítési viszonyainak megváltoztatása, nem szabad attól visszariadni, sőt ellenkezőleg, az erősebbnek, a vagyonban és értelemben dúsbabaknak kötelességük a kezdeményezés, hogy aztán ezen a réven a gyengébbek is erősödhessenek. Így lévén meggyőződve, egy megfelelő lóvásár létesítéséről majd külön is szólnunk.

Lássuk most közelebbről, hogy ma, az adott viszonyok között, miképpen értékesítjük lovainkat. Előre is megjegyzem azonban, hogy általánosságban tekintem ezt az ügyet és így itt már nem teszek különbséget a kis- és nagy (méneses) tenyésző között, miután az előbbieknél ez idő szerint kivételre alkalmas anyaga csak elvétve és csak kevés van.

Eltételezve az egyes vásárokon történő és inkább csak a helyi szükségletet fedező adás-vevésektől, nálunk az első vevő rendszeren az egy éves méncsikók vásárlását esz- közli bizottság szokott lenni.

Ménscsikókat többnyire csak jobb méneseinkből vesz az állam, még pedig 540—600 korona átlag árban, mely jó közép árnak mondható és így első tekintetre úgy látszik, hogy ez a rendszer hathatósan hozzájárul méneseink fejlődésének biztosításához. Utóbbi években azonban talán azért, mert az anyag nem volt megfelelő, avagy más okokból az egy éves méncsikók vásárlása olyan arányokban csökkent, hogy már számításba is alig jöhet. Ott, ahol 8—10 felállított ménscsikókból egy-két darabot vesznek meg, persze a legjobbat, a fenti árak mellett már haszon nem lehet.

A csikók további értékesítésére aztán a 3½ éves korig nincsen alkalom. Ebben az időben azonban már előállíthatók a katonai csikótelepek vásárlói elé. Ilyen csikótelep hazarészünkben csak egy van t. i. a bilaki. Lesz alkalmam erről és a többi hazai csikótelepekről majd külön is megemlékezni, épp azért, most csak annyit említek fel, hogy a bilaki csikótelep azon intencióval állított fel immár 20 éve, hogy ott az erdélyi tenyész-tőktől vásárolt 3½ éves, mutatós külsejű, szabályos testalkatú, nemesebb származású, jó menőképességgel bíró csikók összegyűjtes-

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér

senek, okszerű tartás és ápolás útján tovább fejlesztessenek, hogy belőlük jó tisztí ló válják.

Husz év hosszú idő, mindenesetre elég lehetett volna arra, hogy tenyésztőink ezen telep szükségleteihez némileg alkalmazkodva, azt kielégítsék. Miért, miért nem, de ez még maig sem történt meg. A telep ugyanis 400 csikóra rendeztetett be és így oda minden évben 400 csikó lesz beállítva. A bevásárlást eszközölő bizottságnak szigorú utasítása van, hogy a szükségletet az erdélyi részekből és pedig elsősorban közvetlenül a tenyésztőktől szerezzék be.

Biztos tudomásunk van róla, hogy ehez az utasításhoz a bizottság szigorúan alkalmazkodik és dacára ennek, valamint a vásárlandó anyag minőségéhez viszonyított 650 korona jó átlagos árnak, maig 150—200 darab csikónál többet nem tudott nálunk vásárolni ez a bizottság évenként. A szükséglet 50%-át tehát idegen területről kellett és kell még ma is fedeznie.

Hallottunk mi panaszokat — még pedig nagyobb tenyésztők részéről — a bizottság eljárása ellen, de volt alkalmunk a bizottság eljárását és annak kimerítő indokait is megismerni és a kettő összevetéséből azt látjuk, hogy amíg nálunk 20 év nem volt elegendő a bevásárló bizottság intencióinak megismerésére és az ő teendőiket szabályozó utasítások mellátására, addig hazánk más vidékein már régen teljes összhang van a tenyésztők és a bizottságok között, a minnek a végső eredménye az, hogy azokon a vidékeken felül számban tenyésztőnek megfelelő anyagot és nemcsak a bilaki telepre szükséges 200 csikót szolgáltatják onnan be, hanem a lovas ezredek részére vásárolni szokott 4 éves csikókat is. Így aztán hazarésznél tenyésztői maradnak a duzzogásukkal és elégedetlenségükkel, azok pedig céltudatos tenyész eljárásuk díját évenként zsebre teszik.

Azt hiszem, hogy ez nem jól van így. Meg kell tehát keresni és találni a módját, hogy ezt a telepet, mely 400 drb. 3¹/₂ éves csikóra és 200 drb. 4 éves remondára minden évben biztos vevőnk lenne, a magunk részére megtartsuk, sőt ha lehetséges forgalmát növeljük.

Az eddig mondottakból ime két eset már világos. Az egyik az, hogy idegen vevőket ide szoktatni nem tudunk. A másik az, hogy ide utalt és állami intézménnyel ide kötött állandó vevőnk kielégíteni nem törekszünk. Az eddig és folyton hangoztatott panaszok alapjai tehát nagyon ingadoznak és felénk dőlnek. Vagy van katona alá való lovunk, vagy nincsen. Ha van, ne panaszkodjunk, hanem adjuk úgy, a mint hazánk más vidékein adják, ha nincsen, úgy arra törekedjünk, hogy legyen!

Az az állítás, hogy az erdélyi menésekben növelt ló sokkal nemesebb és értékesebb, hogy sem az állam által fizetett áráért odaadható lenne, helylyel-közzel jogosult lehet, de talán nem állítható általánosságban, mert hiszen nálunk is vannak hiányok, másrészt pedig ha az értékesítés további módzatait vesszük figyelembe, ott sem találunk eziránt megnyugvást.

Lássuk csak. A bevásárló bizottság kiválasztja a neki bemutatott anyagból az alkalmasokat és megveszi. Mondjuk — megvesz 10 darabból kettőt, négyet vagy hatot, a bemutatott anyag minősége szerint. Az is megvan, hogy a bizottság elébe az évjárat már leszínezve kerül, ilyenkor aztán kevesebbet tud kiválasztani, de mondjuk, hogy úgy nyersen és vegyesen lesz neki bemutatva az év-

járat és ebből elvisz néhányat. A visszamaradt csikók, ha csakugyan jók és ha lovaink nemességükönél fogva tényleg nagyobb értékűek a bizottság által felajánlott áraknál, félév elteltével vagyis a 4 éves korban mint remondák lennének értékesíthetők, ha pedig itt sem lehetne értük megfelelő árat kapni, akkor fél vagy egy év múltán mint behajtott vagy belovagolt luxus állatok kerülhetnek piacra. De van e nekünk olyan vásárlásunk, a hol ilyen állatok eladásra kerülnek? Már említém, hogy nincsen.

Hova lesz hát az a visszamaradó értékes anyag? Bizony nem tudom mit mondjak. Én sokszor kerestem már, de nem találtam sehol sem és így akarva nem akarva, arra a meggyőződésre jutottam, hogy eladóra való ilyen anyagunk nincsen.

Ez a valóság, mely a mi rendezetlen viszonyainkból észrevétlenül szűrődik le. Az ügy ugyanis úgy áll, hogy az egyes évjáratok kanca-csikóiból első sorban a ménesbeli kanca-állomány kiegészítésére lesz kiválasztva a legjava, a ménesikók közül pedig az állami bevásárló választja ki a megfelelőbbeket. A csikó-állomány néhány percentje különben is már születésénél fogva selejtes szokott lenni, néhány percentje pedig vagy véletlenül, vagy gondatlan kezelés folytán kap értékcsökkentő hibát és így a bevásárló bizottság választása után már alig marad értékesebb ló eladóra. Ez az anyag aztán a 3—4 éves korban rendszerint a házi kupec kezébe kerül, aki amit lehet, reparálgat még rajta és néhányat bead belőlük remondának, a többit pedig egy-két alföldi vásáron vagy itthon szétszórja.

Az az anyag, a mi hazarésznél lókereskedőtől a bilaki telepre kerül, többnyire kistenyésztőktől lesz a hazai vásárokon beszerelve.

Ennyiből áll a mi igazán szűk körben mozgó lóértékesítésünk, melynek kifejtésére és így lótenyésztésünknek jövedelmezőbbé tételére csakugyan tenni kell valamit. Az elmondottakból különben az is kiviláglik, hogy az értékesítés biztosabbá és megfelelőbbé tételével kapcsolatosan a tenyészést is fokozni és reformálni kell. Több piacképes lóval kell nekünk kirukkolni; miután pedig ezt viszonyaink nemcsak megengedik, hanem érdekeink is követelik, aránylag könnyen fog ez menni, ha jó oldaláról erős kezek nyulnak hozzá.

*

A fentebbiekben vázolt eredményes munkásság mellett az állattenyésztés ügyének sok apróbb részletét vitte még előbbre a szakosztály az 1900-ik év folyamán. — Az eddigi munkásság eredményei, főleg a szarvasmarha tenyésztés terén, meglepően kidomborodtak és itt a további teendők csak a kifejlesztett jellegek általánosítására és az értékesítési viszonyok javítására terjedhetnek. Az értékesítés különben az általános viszonyok javulásával aránylagosan jobb és könnyebb lett s talán ez az oka, hogy a régebben tervezett nagyobb akció kifejtésére nem került sor. A Kolozsivárt létesíteni szándékolts országos jellegű lóvásár stb. rendezésének kérdése is függőben maradt.

Az 1900-ik évben tehát már határozott eredményeket láttunk és innen bizonyos elégedettséggel tekinthettünk vissza az előbbi években kifejtett munkásságunkra.

(Folytatjuk.)

A szesz a háboru szolgálatában.

Delbrück után Dr. D. H. G.

Az orosz kormány a szeszt azon áruk közé sorolta, a melyek hadi dugárának tekintendők. Ez abban leli magyarázatát, hogy a szesz a puskapor és robbanószerek előállításánál igen fontos segédanyag. De a haditengerészetben is használják, mivel az orosz haditengerészetnek számos mellékhatái vannak, a melyek szeszmotorokkal hajtathatók. Az u. n. explosios motorok a gőzmotorokkal szemben azon óriási előnnyel bírnak, hogy teher, tér és munkában nagyon sokat megtakaríthatunk. Egy hadihajó, amely valamely német hadikikötőből Ázsiába útra indul, Adenben szenet kell felvennie, míg explosios motorokkal megszakítás nélkül folytathatja útját egészen Chináig. Amíg azonban ezen cél a megvalósulás stádiumába lép, még néhány év fog eltelni, mivel ezideig nem konstruáltak ezer loerejű szeszmotorokat.

A technikai szesznek, háborus időben még más szerepe is van, már t. i. annyiban, hogy magában az országban is fogyasztatik — szeszszel való világítás, bizonyos tekintetben fényűzésnek mondható és háborus időben nagy zavar érné a mezőgazdaságot, ha kényszer törvénnyel az üzemet redukálni vagy plane teljesen beszüntetni kellene.

Azon államok, a melyek gabonabevitelre reá vannak szorulva, nagyon könnyen zavarba jöhetnek, ha háborus időben az ellenséges haditengerészet ezen bevitt meggátolná. Ebben a pillanatban az óriási mennyiségű növényi tápanyagok, amelyek ezideig a szesz- és sörgyártásban felhasználtattak, rögtön az ember táplálékául rendelkezésre állanak.

Éppen ebben bir nagy előnnyel a burgonya a cukorrépa fölött, mert sokféleképpen értékesíthető. Nyersanyaga az u. n. burgonyagyáraknak (keményítő, csiriz) kitűnő, nagyon könnyen emészthető tápszere úgy az ember, mint az állat számára.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy egy hektárnyi burgonyaterület a tápanyag háromszorosát képviseli ugyanily területű gabonával szemben.

Németország burgonyatermése öt év alatt 282 millió mm.-ről 486 millió mm.-ra emelkedett. Dacára ezen pár százalékos emelkedésnek, azon nézetten vannak, hogy az átlag terméshozam még egyszer ily nagyra fokozható. Mert ha ezen hozamtöbblet szeszgyártásra szolgál és ha továbbá a többlet háborus időben, az üzemreducálása folytán a nép táplálékául felszabadíttatik, a szeszüzemben oly kincs halmozódik föl, amely néhány év ellátására elegendő.

Nyers anyagok előállításában mily fölényrel bir a kapás növény, mint a gabonaféleségek, a következő számadatok bizonyítják:

1901-ben a kapásnövények: burgonya és répa összmennyisége 150 millió mm. szárazanyag; a gabonaféleségek pedig 206 millió mm. szárazanyag. A kapásnövények összesen 38 millió hektár területen, a gabonaféleségek pedig 142 millió hektárnyi területen termesztettek. Ha a kapásnövények hozamtöbbletét fokozzák majd, elérhető rövid időn belül az, hogy a kapásnövények ugyanazon mennyiségű szárazanyagot szolgáltatják, mint a gabonaféleségek.

Hogyan védekezzünk a torsgomba ellen?

A torsgomba (*Ophiobolus graminis* Sacc.) hazánkban először az 1899. évben mutatkozott nagyobb mérvben, és pedig az Alföldön, kivált Békés és Csongrád megyékben.

Szőlők rigolozását gőzekével

70 80 cm. mélyen, jutányos árban olvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

Az idén nagyobb mérvben jelentkezett a betegség és pedig az országnak csaknem minden búzatermő vidékén. Legérezhetőbb károkat ismét az Alföldön tett, ugyancsak Csongrád vármegyében, főleg Hódmező-Vásárhely határában. Ez utóbbi helyen egyes táblákon 80–100% kárt is okozott, noha általában a kártétel 5–15% volt, s csak elvétve több.

A mint ismeretes, e gomba a búza szárának legelső részét támadja meg, minek következtében az többé-kevésbé barna-színűvé s korhadtá válik. Hogy ilyképpen a növény normális fejlődésében akadályoztatik, az természetes. A kalász, főleg pedig a szem nem fejlődik ki rendesen és érésben is szenved; a búza kényszererett lesz, a kalászok korán elfehérednek, legkivált akkor, ha esős vagy ködös időjárás után hirtelen forró napok állanak be.

A torgomba által erősen megtámadott búzátábla úgy néz ki, mintha juhok gázolták volna össze; az egyes búzaszálak különböző irányban dőlnek, s ha az ember ki akarja húzni a földből, akkor elszakadnak, és pedig ott, a hol a torgomba megtámadta azokat, tehát legelső részükön.

A torgombára vonatkozó tapasztalataimat a következőkben foglalom itt rövidesen össze:

A torgomba olyan években lép fel nagyobb mérvben, a mikor a tél enyhe s a rákövetkező tavasz nedves volt. Legtöbb kárt rosszul mivelt, gyengén trágyázott földeken tesz, főleg olyan búzában, melyeknek előveteménye is búza volt. Ha a torgombával együtt még állati és növényi elleneségek is megtámadják a búzát, ez esetben az *Op-hiobolus* kártétele még fokozódik.

A betegség elterjedésének megállítására következő eljárás ajánlható:

1. A búzatarló felégetése. Ez által a torgomba egy jelentékeny része elpusztul.

2. A felégetett tarló azonnali alászántása. E szántásnál az ekét mélyebbre kell eresztetni, mint a közönséges tartóbuktatásnál, hogy a tarló mind a föld alá kerüljön s ott minél gyorsabban elkorhadjon.

3. Őszi mély szántás.

4. Búza után búza ne termeltessek. Általában igen ajánlatos az okszerű vetésforgó alkalmazása.

5. Jó trágyázás és jó művelés, hogy a búza erőteljesen fejlődjék. Erőteljesen fejlett búzában a torgomba sokkal kevesebb kárt fog okozni.

M. kir. növényélet és kórtani állomás.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Graepel Hugó-féle szabadalmazott cséplőgép-törekrosta vaslemezből. Abból az alkalomból, hogy egy Graepel Hugó gépgyáros kiadásában megjelent fűzet 24 nyomtatott oldalon ismerteti azokat az elismerő leveleket, amelyek a törekrosta jó és hasznos munkáját dicsérik, továbbá abból az alkalomból, hogy Graepel Hugó gyárának rostalemezosztályát kibővítette, hogy a megrendeléseknek megfelelően, időszerűnek tartjuk, hogy e törekrostát rövidesen ismertessük és reméljük, hogy ezáltal olvasóinknak, akik netán még nem ismernék, hasznos szolgálatot teszünk. (Lásd: Graepel H. hirdetésében levő rajzot.)

Ezen rosta szélességében párhuzamosan és hosszában áttett sorokban alkalmazott, kúp alakú, egyszer fölfelé, egyszer lefelé hajlított emelkedésekkel és mélyedésekkel van ellátva,

hasonlóképpen, mint a répvágó-késeknél. Azáltal, hogy a lemez fölfelé és lefelé van nyomva, a lemez szélességében egy fölfelé és egy lefelé nyomott kup között egy ovális nyílás képződik, azonban nem a felületen, hanem a rosta metszési oldalán, úgy, hogy a könyök-lökések által előretolt törekhalmaz nem juthat ezen hátrafelé fekvő nyílásokba. A kifolyó vég irányában egyáltalán nincsenek lyukak. A fölfelé nyomott felületek által emelkedések képződnek, amelyeken a halmazokban jövő törek szétszlik, anélkül, hogy eldugulást okozna. Ezáltal a magvak jobban kerülnek elő, kiválnak a halmazból, míg ellenben a lefelé nyomott felületek a törekből kijutó magvak részére csatornákat képeznek, melyek közvetlenül a nyílásokhoz vezetnek. Minden sornyi fölfelé és lefelé nyomott felület egy sor csatorna vezet, melyek a lefelé nyomott felületek által képződnek. A szita fekvése nem lejtős, mint eddig volt, hanem vagy egészen vízszintes, vagy a kifolyó végén valamivel magasabb, mint a dob vége fölül.

Világos, hogy a szita ezen alakjánál, emelkedéseinek és nyílásainál magvak nem szaladhatnak ki és rövid szalma alig jut az alsó tisztítóműbe.

Mialatt a könnyebb törekhalmaz a könyök lökésai folytán emelkedésről emelkedésre tolik és folytonosan szétválva vékony rétegekben kifelé mozog, az összes magvak útát találják a csatornákon át az egyenes, vagy az ellenkező irányban lejtősen elhelyezett lemezek metszési oldalán levő nyílásokon át az alsó tisztítóműbe, ahol azokat gyöngye szél is jól tisztítja.

Ezen szabadalmazott törekrosta bármilyen rendszerű régi gépnél is alkalmazható. Megrendelésnél a gép gyártója, száma, valamint a törekrosta hosszúsága és szélessége irandó meg.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gazdatisztek figyelmébe.

Legutóbbi számunkban közöltük az oklevéllel nem bíró gazdatisztek »gyakorlati vizsgájára« nézve kiadott miniszteri rendeletet és ezúttal egész röviden csak újból föl akarjuk figyelmükre hívni a rendelet főbb pontjaira. És pedig:

1. A vizsga letételére csak azok tarthatnak igényt, kik 1901. május 1. előtt *legalább öt évi szolgálatot* képesek igazolni.

2. A vizsga csak két ízben, és pedig az *1904/5. és az 1905/6. évi téli idényben a debreceni* s mint a rendelet mondja: »szükség esetén még más gazdasági tanintézetnél« kiküldendő vizsgabizottság előtt tartatik meg.

3. Aki a vizsgát az 1904/5. téli idény alatt kívánja letenni, ezirányú folyamonyványát a folyó *1904. évi augusztus 31-ig*, aki 1905/6-ban kívánja letenni, *1905. augusztus 31-ig* köteles beadni, még pedig a debreceni gazdasági tanintézet igazgatóságához.

4. A kérvényben folyamodó megjelölheti, hogy az esetben, ha a vizsga több gazdasági tanintézetnél tartatnék meg, melyik intézetnél kívánja letenni.

Miután a rendelet szerint csak »szükség esetén«, vagyis kellő számú jelentkezés esetén

lehetne a vizsgát más gazdasági tanintézetnél, mint a debreceninél letenni, az *Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület* itt hívja föl a vizsgát letenni óhajtó gazdatisztek figyelmét arra, hogy a jelentkezők kellő számának biztosítékával az iránt fordulhasson a földművelésügyi miniszterhez, miszerint a vizsgát ne csak a debreceni, hanem a *kolozsvári gazdasági tanintézetnél is le lehessen tenni*. Nyilvánvaló érdekük ez a gazdatiszteknek, mert hiszen a költségkülönbözeten kívül még azért is kell óhajtaniok, hogy olyan vizsgálóbizottság elé kerüljenek, amely ösmeri gazdálkodási viszonyait s az azok alapján keletkezett tudásukat meg tudja ítélni. A rendeletnek esetleges intézkedését csak úgy fordíthatják javukra, ha kellő számban és időben bejelentik szándékukat az illető gazdatisztek egyesületükénél.

A földművelésügyi államtitkár nálunk.

Makfalvay Géza, földművelésügyi államtitkár *Bartók József* min. tanácsos és *Lovas Sándor* oszt. tan. kíséretében folyó hó 11-től 15-ig tartó körúton volt az erdélyi országrészben. Látogatása főleg a telepítés ügyének szolt; megtekintette a karai, detreheimi, marosludasi, nagysármási, fehéregyházi és buni állami telepeket, illetőleg telepítésre szánt birtokokat és a közbeeső állami intézményeket, mint a kolozsvári gazdasági tanintézetet, a tordai állami faiskolát, szőlőtelepet és birtokot. Az utazás részletes programja volt: 12-én d. e. a kolozsvári gazd. tanintézetet, d. u. a karai telep megtekintése; 13-án d. e. a detreheimi telep, d. u. a tordai áll. ménésbirtok, szőlőtelep és faiskola megtekintése; 14-én d. e. a marosludasi, d. u. a nagysármási telep megtekintése; 15-én a fehéregyházi és buni áll. birtokok megtekintése. Az államtitkár a látottak fölött teljes megelégedését nyilvánította. Mindenesetre örvendünk azon figyelemnek, melyben országrészünk telepítési ügye a földművelésügyi miniszteriumban részesül és hisszük, hogy ez az utazás az erdélyrészi telepítési akciónak nagy hasznára fog válni.

A Simay-féle sertésvész-gyógyszerről.

A gazdaközönségünk figyelmét oly nagy mértékben fölkelte Simay-Hazslinszky-féle sertésvész elleni gyógyszer miniszteri engedélyezése és forgalombahozatala céljából az E. G. E. és az O. M. G. E. jól megindokolt javaslatokkal fordultak a földművelésügyi miniszterhez. Az E. G. E. folyó hó 12-én fölterjesztést intézett *Tallian* miniszterhez, melyben kéri, hogy hazánkban egyelőre egy próbaévre ezen gyógyszer forgalomba hozható legyen és így annak valódi értékéről és hatékonyságáról az ezen idő alatt nyerendő tapasztalatokból végleges következtetés legyen várható. Az E. G. E. vállalkozott arra, hogy egy évig a feltaláló és a gazdák között a közvetítést elvállalja. Az O. M. G. E. f. hó 14-i választmányi ülésén pedig *Matlaszkovszky* Tádé szakszerű előadásban ismerteti az új sertésvész-gyógyítószer kipróbálása céljából folyó kísérleteket és határozati javaslatot nyújt be, amelyben az O. M. G. E.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglyacéleletej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított azél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest,

Tiszta acóanyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelő-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

közbenjárását kéri, hogy a földmivelésügyi minisztert a gyógyszer engedélyezésére, olcsó áron való forgalomba hozatalára, további gyakorlati kísérletek fogantatására és a gyógyszer tédományos megvizsgálásának elrendelésére rábírija. Az igazgató-választmány *Dessewffy Aurél* gróf pártoló hozzászólása után egyhangulag magáévá tette a javaslatot. Reméljük, ezek után nem fog késni már a gyógyszer forgalomba hozására vonatkozó engedély.

— **A pénzügyminiszter a boritaladóról.** Lukács László pénzügyminiszter a pénzügyi bizottság egyik legutóbbi ülésén a boritaladóról a következőképpen nyilatkozott:

A mi a hus- és boradó kérdését illeti, itt két irány van. Egyik leszállítani kívánja, másik a városoknak és községeknek átadni. Véleménye szerint ezen adók súlyossága ellen emelt vádak nem mindenben jogosultak. Kétségtelen, hogy nálunk a bornál papiroson igen nagy az adótétel, de igen jelentékeny mennyiségű az a bor is, mely az adó alól kibúvik, ami egy évben 873 ezer hektoliterre tehető, úgy, hogy ha a hivatalos statisztika szerint 2,600.000 hektoliterre tett borfogyasztást az adóbevételekkel összehasonlítjuk, kiderül, hogy a tényleges boradó hektoliterenként alig haladja meg a hat koronát. Ha pedig a szesztartalmát vesszük a bornak, e szesz adója ma is magasabb a bornál. Ami pedig azt illeti, hogy a boradó leszállításának rekompenciójául a szeszadó emeltesse, azt hiszi, hogy szociálpolitikai szempontból nem helyes éppen ott és azoknál emelni az adót, a kik szegénységük miatt a szeszfogyasztásra vannak kényszerítve.

Eddig a pénzügyminiszter. Azt hisszük, hogy érvelése legkevésbé sem elégheti ki a boritaladó leszállításának igazságban levő híveit. Mert az, hogy 873 ezer hl. bor kibúvik az adó alól, az csak a pénzügyminiszteri fináncok tehetetlenségének jele és fokozott kára az adót becsületesen fizetőknek. Az pedig, hogy a szeszadó fölemelése szociálpolitikai szempontból nem lenne helyes, azt csak egy egész különös szociálpolitika alapján lehet állítani, mert hiszen talán éppen az a kívánatos szociálpolitikai szempontból, hogy a szeszfogyasztás minél jobban csökkenjen és ahelyett a szegényebbek is az olcsóbbá tett borhoz juthassanak hozzá.

— **Mezőgazdasági ankétek.** E hó végén és július első felében több fontos, a közgazdaságot érdeklő ankét lesz. Juniús hó végén lesz Balaton-Füreden a *Balaton vizállása* miatt beadott panaszok megvitatására összehívott ankét. Július hó 13-ára a földmivelésügyi miniszter hívott egybe értekezletet a *katonai lovak köztenyésztésére való engedélyezése* ügyében. Juniús hó 13-án a *központi mintapincze újjászervezése*, illetve az Országos Borértékesítő Szövetkezet felállítása tárgyában összehívott ankét részéről kiküldött bizottság tart ülést *Wekerle Sándor* elnöklete alatt a Köztelken.

— **Felhívás a gazdaközönséghez a tengericsöveken levő úgynevezett selyemszálak értékesítése tárgyában.** Az O. M. G. E. igazgatója a következő felhívást intézi a gazdaközönséghez: Értesítést kaptunk egy hazai nagyobb cégtől, mely a tengericsöveket borító hajszerű sárga szálakat néhány waggonrakományban óhajtáná beszerezni. E selyemhajnak a csövön kívül levő és a levegőtől és nedveségtől megbarnult része eltávolítandó, csak a borító leveleken belül levő sárga része használható gondosan megszáritott állapotban. Ha nagyobb mennyiségben lesz gyűjtve, úgy célszerű közönséges szénaprésel hálózni. Az értékesítési ár ugyan nem valami magas, métermázsánként 20—24 kor., tekintve azonban, hogy egyes uradalmaknál a tengeri nagy mennyiségben lesz természetesen s így a selyemhaj aránylag könnyű szerrel gyűjthető, talán érdemes volna, ha gazdaközönségünk kísérletet tenné, mennyiben fizeti ki magát az ezen eddig kidobott vagy kevésbé értékesített

anyag ily módon történő felhasználása. Bővebb értesítés egyesületünkönél nyerhető.

— **Külföldi bírálat — erdélyrészi komlóról.** A német komlótermelő-egyesület múlt hó 16. és 17-én Münchenben komló-beviteli kurzust tartott, ahol a 32 (!) résztvevő közül egy magyar volt s a melyen 27 minta közül 4 erdélyrészi volt. A tanfolyam célja az volt, hogy a komlótohoz részletes bírálatát elsajátítsák úgy a termelők, mint a kereskedők és sörgyárosok. A *pointirozás* rendszere szerint dolgoztak, mint az a múlt évi segesvári komlókiállítás juryjében is történt, annyival pontosabban, hogy ott a bírálók nem ismerték a komló származását. Mint a Saazer Hopfenzeitung legutolsó számában olvassuk, az eredmény a következő volt. Ime: (a zárjelbe tett számok a saazi világlírú komlóra vonatkoznak) a tohoz formája $2\frac{1}{2}$ értékszám (4), lupulin $2(3\frac{1}{2})$, illat $2(4\frac{1}{2})$, szín 3 (3), száradtság 3 (3), szedés $2(2\frac{1}{2})$, válogatás $2\frac{1}{2}$ (3), összes értékszám 17, a saazi mintáé $23\frac{1}{2}$. A cseh minta mögött jól lemaradt tehát az erdélyrészi minta (bár mintája válogatjal), mégis megnyugtató természetűekre az, hogy azon utolsó négy szempontnál, ahol a bírálat a természetű eljárását illeti, csak egy értékszámmal állott komlónk rosszabbul, mint a cseh. Eddig sörtőzőink mindig a hazai komló szedését s kezelését bírálgatták le — régi megszokásból!

— **Magánmének a tenyésztésben.** A földmivelésügyi miniszter felhívta a miniszteriuma lótenyésztési ügyosztályát, hogy számíttassa össze az országban lévő magánméneket. Az összeírást most fejezték be s ebből kitűnik, hogy az országban 138 angol telivér, 1583 angolfajta, 4 arab telivér, 113 arabfajta, 61 lipicai, 21 amerikai ügető, 177 hidegvérű, összesen 2231 magánmén van.

— **Külföldi termésbecslések.** Washingtonból jelentik: A földmivelésügyi hivatal hivatalos jelentése szerint az őszi búza átlagos állása 1904. június 1-én tett 77·7% volt. A tavaszi búzáé 93·4%, a rozsaé 86·3%, zabé 89·2, az árpáé 90·5%. A beültetett területek a következők: őszi búza 17,140.000. Mister Brown becslése emez adatok alapján: őszi búza 365,627.000 bushel, tavaszi búza 291,394.000, zab 901,260.000 bushel.

Párisból jelentik: A május 15-iki hivatalos becslés szerint az őszi búzával beültetett terület 6,411.615 hektár volt a múlt évi 6,133.780 hektárral szemben, a tavaszi búzával beültetett terület 163.280 hektár a múlt évi 385.316 hektárral szemben. Az őszi búza állását 73·9-re becsülik a múlt évi 71·3-del szemben. A tavaszi búzát 74·8-re (74·4), a rozst 75·1-re (71·2) s az őszi zabot 77·4-re (69·2), végül a tavaszi zabot 77·4-re a múlt évi 73·7-del szemben.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezete.** Nemrégiben hírt adtunk arról, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete Szeged város biztosításait a részvénytársaságok heves ellenzése dacára elnyerte. Szeged város közgyűlése döntött ez ügyben olyformán, hogy a jutányosabb ajánlatot tevő Gazdák Biztosító Szövetkezetnek adta oda a tanács ellenzése dacára szavazattöbbséggel a biztosítást. Amint értesülünk, ezen közgyűlési határozat ellenében két fellebbezés adatott be, amelyet Szeged város polgármestere a szabályok értelmében a belügyminiszterumhoz juttat eldöntés alá. A fellebbezések egyikét a cartell társaságok összessége nevében 6 társaság írta alá, a második fellebbezést pedig dr. Kolmányos Benő vezetése alatt 25 érdektársa. A fellebbezésekben a körül mozognak az érvek, amelyek a részvénytársaságok évek óta különféle újságcikkekben, füzetekben, levelekben és előszóban a Gazdák Biztosító Szövetkezete ellen hangoztatnak, amelyek mind oda csúcsosodnak ki, hogy, oly nagy kockázatot, mint Szeged városa nem szabad a fiatal szövetkezetre bízni. Miután a magy. kir. kincstári áradalmak mintegy 52 millió korona értékű kockázata szintén a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél van elhelyezve, cilenben Szeged város

épületei ezen értéknek alig tizedrészt képezik, úgy igazán nagyon átlátszó és gyenge alapon álló érveket hoznak fel a közgyűlés döntése ellen és inkább úgy tetszik, hogy a fellebbezéssel most előpróbát kívánnak tenni azok, akik részvénytársasági elveket üdvösebbeknek tartják a szövetkezeti elveknél. Figyelemmel fogjuk kísérni ezen ügy eldöntését.

„**Az Ujság**“ ajándéka. A »Mikszáth Album« bő tartalmának egy kivonatát bárkinek megküldi kívánatra ingyen és bérmentve »Az Ujság« kiadóhivatala, VII, Kerepesi-út 54, — mutatoba. Ez a kivonat eredeti nagyságban bár nyomdailag gyönyörű kiállítású, mégis csak halvány vázlata annak a pazar fényvel kiállított vaskos díszműnek, mely az illusztris szerző örökbecsű visszaemlékezéseinek kivül, foglalatlan művészi alkotások produkcióinak és elsőrangú hazai művészek eredeti képeinek is, amelylyel »Az ujság« az előfizetők ezreinek példátlan lelkesedését és szeretetét legalább részben iparkodott meghálálni.

Ujság-ajándék még soha sem idézett elő a közönségnél olyan igaz elismerést és elragadtatást, mint »Az én kortársaim« című Mikszáth-album. Erre vall az ezrekre menő s napról-napra a kiadóhivatalhoz érkező buzditó, dicsérő levél, de leginkább az az örömdetes tény, hogy »Az Ujság«-hoz szegődő, »Az Ujság« zászlaja alá csoportosuló új hívek részére már nem telt a *Mikszáth-album első kiadásából és így kénytelen volt „Az Ujság“ politikai napilap egy második kiadást rendezni, hogy a tömegesen érkező új előfizetőkkel szemben is leröhassa szeretetének és hálójának ezt az ajándékát.*

A »Mikszáth-album« második kiadása szorgalmazta nekünk a kedvező alkalmat, hogy rátereljünk olvasóink figyelmét a módjára, mellyel ezt az értékes díszművet »Az Ujság« előfizetése révén teljesen díjtalanul és könnyű szerrel megszerezheti.

Főlösléges megjegyeztünk, hogy a »Mikszáth-album« második kiadása akár tartalom, akár pazar kiállítás tekintetében teljesen azonos az első kiadással és így minden új előfizetőnek, aki félévre egyszerre fizet elő »Az Ujságra«, vagy felévi kötelezettséggel akár negyedévenként, akár havonként fizet elő, módjában van az előfizetési összeg beküldése után azonnal megkapni azt a gyönyörű ajándékot, mely ékessége a könyvszekrénynek, vagy asztalnak, a hova kerül és lelket gyönyörködtető olvasmánya annak, a ki végig lapozza.

A »Mikszáth-album« könyvkereskedői forgalomba nem kerül és sehogy másképp meg nem szerezhető, mint »Az Ujság« független politikai napilap előfizetése révén.

Aki postautalvánnyal már most beküldi az előfizetést, július hó 1-től számítva, ha csak egy hónapra is, azzal a kötelezettséggel, hogy félévig járni fogja »Az Ujság« politikai napilapot, annak már most az előzetési összeg beérkezése után azonnal megindítja »Az Ujság« kiadóhivatala a lapot és megküldi »Az Ujság« ajándékát, a Mikszáth-albumot. Miután így feleslegessé válik a mutatószám-kérés, a legcélszerűbb az előfizetési összeget július hó 1-től számítva postautalvánnyal már most beküldeni, hogy a lapot és az ajándékot azonnal megindíthassák. Nyáron az egész furdóvad alatt az előfizetők kívánságára a lapot bárhova utána küldik, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodási helyüket.

»Az Ujság« független politikai napilap előfizetési ára: egy hónapra 2 k. 40 f., negyedévre 7 kor., fél évre 14 k., egész évre 28 k. Megrendelési cím: »Az ujság« kiadóhivatala, Budapest, VII, ker., Kerepesi-út 54. szám.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező nélelei igazolják, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol tejgazdaságokban, szeszgyárakban, pincelhelyiségekben, lakóházakban, istállóknál stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagombák és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az évek okozta nedveséget is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, amellyel inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyipari előállítását: Lutz Ede és Társa, festékgyárosok, Pozsony. (1036) II.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alapítókéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

A Nagyszzebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő:

	1243	
A.	1. 10 évi törlesztésre félévenként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " " "	K. 34.79 f.
	legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.	
B.	1. 15 évi törlesztésre félévenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " " "	K. 32.05 f.
	legkisebb kölcsön 5000 korona.	

C.	1. 30 évi törlesztésre félévenként	K. 32.92 f.
	2. 40 1/2 évi " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " "	K. 28.22 f.
	legkisebb kölcsön 10.000 korona.	
D.	1. 50 évi törlesztésre félévenként	K. 26.11 f.
	legkisebb kölcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtéhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányaujnyökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlélek.



Előnyös feltételekkel

végzett és 17 évig tapasztalt gazdatiszt keres 500—2000 holdas birtokot fix adminisztrációra vagy 2—300 holdas, lehetőleg városhoz közeli jó birtokot hasznosításra, 1904. őszére. Cím a kiadóhivatalba. 1322.

Gazdatiszti állást keres.

avagy szőlőkezelőit egy 37 éves, nős, családos gyakorlatilag képzett gazdatiszt. Szőlészeti és borászati téren szakképzett, új szőlők beállítását, oltványkezelést elvállal. Állattenyésztés, tehenészet, tejkezelésben teljes jártassággal bír, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik; igényei szerények. Állását akár azonnal, akár ősszel elfoglalhatja. Cím az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatalánál F. K. címen megtudható.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

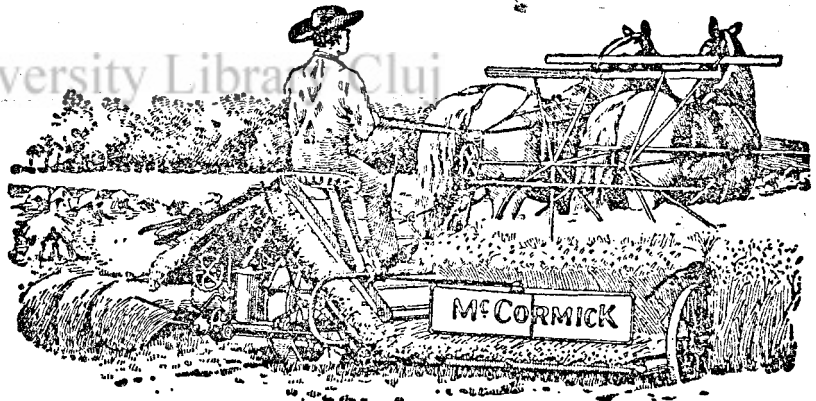
cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvétellel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. VARGA PÁL cimbalomgyártó. 1132

Mc. Cormick Harvesting Machine Company (Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.



Gyártmányok: Kévekörtőgép, „DAISY“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kévekörtőfonal gyártmányai. Évi gyártmány 362.000 gép. Katalógusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt.

1097

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (précios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cselelő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árbán.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar!

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Tehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk.

1018.

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgönczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

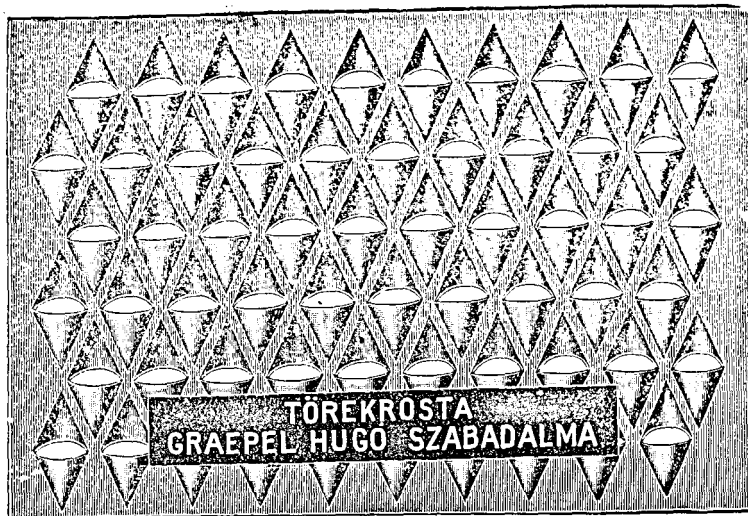
Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségletű cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtósziljak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répamagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-taccint, székely tengerit, hauna árpát, duppai zabot és egy nagyon bőven termő svéd zab-különlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borjú, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágon tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010



GRAEPEL HUGÓ-féle szabadalmazott törekrosta.

GRAEPEL HUGÓ-féle szab. gabona és lóhere cséplőgépek 2 dobbal. Malomberendezések, Olajmalmok, Konkolyválasztógépek és rostalemezek kaphatók: 1066

Graepel Hugó gép- és rostalemezgyár,
malomépítészet BUDAPEST, V., Váci-út 40—46.



A
Budapesti Takarékpénztár

Részvénytőke: **K 10.000.000**
és Országos Zálogkölcson részvénytársaság váltótőzlete.
BUDAPEST, VI., Andrassy-út 5. saját házában.

Vesz és elad mindennemű értékpapírokat és azokra legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönt nyújt

Beható és lelkiismeretes információkat ad különösen tőkebefektetésre alkalmas részvényekről költségmentesen.

Sürgönczim: **TERÉZIA** Budapest.

1343. I.

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása épen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint a czitromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

KALMÁR VILMOS Budapest, VI., Teréz-körút 3.



a Thomassalak-gyárak, Berlin magyarországi vezérképviselője a magyar korona országainak területén Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis **Csillag** védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át Minden zsák olomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva!

1838

Gazdatiszti állást keres 38 éves, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett, 8 évi gyakorlattal bíró egyén,

aki állását azonnal is elfoglalhatja. Esetleg ideiglenes állást is elfoglal. Bővebbet **Tőkés Lajosnál, Magyaróson** (Maros-Tordamegye) lehet megtudni.

Rozsdairtó

(Anilinst) legtartósabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék vasneműk stb. részére.

Tüzpáncél

(Flammetod) tűz és minden időjárás ellen védő festék, legtökéletesebb óvszer faalkatrészek gyuladása és rothadása ellen 1343. II.

Ajánljuk továbbá

amerikai hengerolaj és szilárd gépszir-különlegességeinket,

utóbbi Tovote- és Stauffer-szelencékhez

KIND és HERGLOTZ

vegyszertári gyár fiókja

Budapest, V., Vlsegrádl-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok	{ Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K
	{ Alapítók	1,270.000.— "
Tartalékok	{ élet	200.000.— "
	{ " " " " " "	255.200.02 "
	Összesen:	2,125 200.03 K.
1901. évi fülösleg		90.349.— K.
1902. " " " " " "		59.782.36 "
1903. " " " " " "		109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintön az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta c.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1018

az igazgatóság.

